**Eiropas Parlaments**
2024-2029

**PIEŅEMTIE TEKSTI**

# P10_TA(2025)0128

## Īstenošanas ziņojums par Atveseļošanas un noturības mehānismu

### Eiropas Parlamenta 2025. gada 18. jūnija rezolūcija par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu (2024/2085(INI))

*Eiropas Parlaments*,

– ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību 175. pantu,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 12. februāra Regulu (ES) 2021/241, ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu[1] (ANM regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2023. gada 27. februāra Regulu (ES) 2023/435, ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK[2] (*REPowerEU* Regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2020. gada 16. decembra Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2092 par vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai[3] (Tiesiskuma nosacījumu regula),

– ņemot vērā Padomes 2024. gada 29. februāra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/765, ar kuru groza Regulu (ES, *Euratom*) 2020/2093, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam[4] (DFS regula),

---

1 OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.
2 OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.
3 OV L 433 I, 22.12.2020., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
4 OV L, 2024/765, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/765/oj.

– ņemot vērā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai[1] (turpmāk "Iestāžu nolīgums"),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 23. septembra Regulu (ES, *Euratom*) 2024/2509 par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam[2] (Finanšu regula),

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. februāra Regulu (ES) 2024/795, ar ko izveido Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (*STEP*) un groza Direktīvu 2003/87/EK un Regulas (ES) 2021/1058, (ES) 2021/1056, (ES) 2021/1057, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) 2021/1060, (ES) 2021/523, (ES) 2021/695, (ES) 2021/697 un (ES) 2021/241[3],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulu (ES) 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97[4],

– ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 23. jūnija rezolūciju par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu[5],

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 22. jūlija paziņojumu "Norādījumi par atveseļošanas un noturības plāniem"[6],

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 21. februāra paziņojumu "ES stiprināšana ar vērienīgām reformām un investīcijām" (COM(2024)0082),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 10. oktobra trešo ikgadējo ziņojumu par Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu (COM(2024)0474),

– ņemot vērā Eiropas Savienības Revīzijas palātas (turpmāk "Revīzijas palāta") 2024. gada 10. oktobra gada pārskatu par ES budžeta izpildi 2023. finanšu gadā un iestāžu atbildes,

---

1 OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.
2 OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
3 OV L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj.
4 OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
5 OV C 32, 27.1.2023., 42. lpp.
6 OV C, C/2024/4618, 22.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4618/oj.

– ņemot vērā Revīzijas palātas 2024. gada 2. septembra īpašo ziņojumu Nr. 13/2024 “Atveseļošanas un noturības mehānisma līdzekļu apguve — virzība notiek ar kavēšanos un saglabājas riski saistībā ar pasākumu pabeigšanu un līdz ar to — ANM mērķu sasniegšanu”, 2024. gada 11. septembra īpašo ziņojumu Nr. 14/2024 “Zaļā pārkārtošanās — Atveseļošanas un noturības mehānisma ieguldījums tajā ir neskaidrs” un 2024. gada 21. oktobra īpašo ziņojumu Nr. 22/2024 “Dubulta finansēšana no ES budžeta — kontroles sistēmām trūkst svarīgu elementu, kas mazinātu ar izmaksām nesaistītā ANM finansēšanas modeļa paaugstināto risku”,

– ņemot vērā 2023. gada decembra pētījumu, kas veikts, lai atvieglotu Atveseļošanas un noturības mehānisma starpposma izvērtēšanu,

– ņemot vērā Eiropas Prokuratūras (*EPPO*) pārskatu par 2024. gadu, kas publicēts 2025. gada 3. martā,

– ņemot vērā *Mario Draghi* 2024. gada septembra ziņojumu “The future of European competitiveness” (Eiropas konkurētspējas nākotne) (*Draghi* ziņojums),

– ņemot vērā Reģionu komitejas 2024. gada 8. oktobra atzinumu “Plāns ES atveseļošanai pēc Covid-19 pandēmijas (Atveseļošanas un noturības mehānisms): vidusposma pārskats”[1],

– ņemot vērā informāciju, kas publicēta atveseļošanas un noturības rezultātu pārskatā (ANM pārskats),

– ņemot vērā Komisijas dienestu 2024. gada 20. novembra darba dokumentu “NGEU Green Bonds Allocation and Impact report 2024” (2024. gada ziņojums par *NGEU* zaļo obligāciju iedalīšanu un ietekmi) (SWD(2024)0275),

– ņemot vērā tā veikto iekšējo pētniecību, padziļināto analīzi un brīfingus, kas saistīti ar ANM īstenošanu[2],

– ņemot vērā 2024. gada 18. janvāra rezolūciju par situāciju Ungārijā un iesaldētiem ES līdzekļiem[3],

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu, kā arī Priekšsēdētāju konferences 2002. gada 12. decembra lēmuma par procedūru patstāvīgo

---

1 OV C, C/2024/7057, 4.12.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7057/oj.

2 Eiropas Parlaments, domnīca, https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/research/advanced-search?textualSearch=RRF&startDate=01%2F07%2F2019&endDate=&sort=RELEVANCE.

3 OV C, C/2024/5742, 17.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5742/oj.

ziņojumu sagatavošanas atļaujas piešķiršanai 1. panta 1. punkta e) apakšpunktu un 3. pielikumu,

– ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas, Nodarbinātības un sociālo lietu komitejas, Vides, klimata un pārtikas nekaitīguma komitejas un Transporta un tūrisma komitejas atzinumus,

– ņemot vērā Budžeta komitejas un Ekonomikas un monetārās komitejas kopīgās apspriedes saskaņā ar Reglamenta 59. pantu,

– ņemot vērā Budžeta komitejas un Ekonomikas un monetārās komitejas ziņojumu (A10-0098/2025),

A. tā kā Atveseļošanas un noturības mehānismu (ANM) izveidoja, lai, ņemot vērā bezprecedenta krīzi 2019. un 2022. gadā, ES valstu ekonomiku un sabiedrību padarītu ilgtspējīgāku, noturīgāku un labāk sagatavotu, sniedzot atbalstu dalībvalstīm stratēģisku investīciju finansēšanā un reformu īstenošanā;

B. tā kā ANM ietvaros veiktās reformas un investīcijas palīdz uzlabot ES noturību un mazināt tās atkarību, dažādojot svarīgākās piegādes ķēdes un tādējādi stiprinot ES stratēģisko autonomiju; tā kā ANM ietvaros veiktās reformas un investīcijas arī rada Eiropas pievienoto vērtību;

C. tā kā ANM, kā arī citi ES fondi, tādi kā Eiropas pagaidu atbalsta instruments bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā, ir palīdzējuši aizsargāt darba tirgu no ilgtermiņa kaitējuma riska, ko radīja pandēmijas un enerģētikas krīzes izraisītais divkāršais ekonomikas satricinājums;

D. tā kā ANM izdevumi neietilpst daudzgadu finanšu shēmas (DFS) maksimālajos apjomos un aizņemšanās ceļā iegūtie līdzekļi ir ārējie piešķirtie ieņēmumi; tā kā Parlaments pauž nožēlu par to, ka tie nav daļa no budžeta procedūras; tā kā, pamatojoties uz Finanšu regulā noteikto pārredzamības principu, iedzīvotājiem būtu jāzina, kā un kādiem mērķiem ES izlieto līdzekļus;

E. tā kā progresa trūkums jaunu pašu resursu ieviešanā ES un nepieciešamība nodrošināt ES parāda atmaksāšanas plāna ilgtspēju rada nepieciešamību pēc skaidras un ticamas ilgtermiņa finansēšanas stratēģijas, kas ir ļoti svarīga, lai izpildītu atmaksāšanas saistības, neliekot iziet uz grūtu kompromisu attiecībā uz ES budžetu, jo tas varētu apdraudēt nākotnes investīcijas un politikas prioritātes; tā kā, lai nodrošinātu ES parāda atmaksāšanas plāna ilgtermiņa dzīvotspēju, būs nepieciešamas turpmākas diskusijas un konkrēti finansiāli risinājumi;

F. tā kā ar *NextGenerationEU* (*NGEU*) saistītās aizņemšanās izmaksas ir jāsedz no ES budžeta un augsto procentu likmju dēļ faktiskās izmaksas būtiski pārsniedz 2020. gada prognozes; tā kā tiek

prognozēts, ka, sākot no 2028. gada, *NGEU* aizņēmuma pamatsummas un procentu atmaksas kopējās izmaksas būs aptuveni 25–30 miljardi EUR gadā, t. i., 15–20 % no 2025. gada budžeta; tā kā Parlaments uzstāja, ka refinansēšanas izmaksas ir jānorāda ārpus DFS maksimālajiem apjomiem; tā kā DFS 2024. gada pārskatīšanas laikā tika ieviests trīspakāpju "kaskādes mehānisms", tostarp jauns īpašs ESAI instruments, lai segtu *NGEU* aizņemšanās radīto ievērojamo izmaksu pārsniegumu, kas saistīts ar būtiskām izmaiņām tirgus apstākļos; tā kā 2025. gada budžeta procedūras laikā tika panākta vienošanās vadīties pēc ikgadējā 50/50 principa, proti, izmaksu pārsniegumu finansēt, vienādās daļās izmantojot īpašā instrumenta —ESAI — atcelto saistību daļu un elastības instrumentu;

G. atgādina, ka obligācijas, kas izdotas ANM finansēšanai, ir jāatmaksā tā, lai vēlākais līdz 2058. gadam nodrošinātu stabilu un paredzamu saistību samazināšanos; tā kā Padomei vēl ir jāpieņem Komisijas ierosinātais pielāgotais jaunu pašu resursu grozs, kas rada bažas par *NGEU* ietvaros uzņemto saistību atmaksas dzīvotspēju;

H. tā kā sociālā dimensija ir svarīgs ANM aspekts, kas veicina augšupēju ekonomisko un sociālo konverģenci, atjauno un sekmē ilgtspējīgu izaugsmi un palīdz radīt augstas kvalitātes darbvietas;

I. tā kā ANM būtu jāizmanto arī tādu pasākumu finansēšanai, kuru mērķis ir stiprināt dalībvalstu noturību pret klimata katastrofām un palielināt spēju pielāgoties klimata pārmaiņām; tā kā dalībvalstīm būtu jāveic pienācīga pasākumu izvērtēšana un jādalās paraugpraksē principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" īstenošanas jomā;

J. tā kā ANM ir būtiska loma ilgtspējīgas mobilitātes, viedās transporta infrastruktūras, alternatīvā kurināmā un digitālās mobilitātes risinājumu jomā veikto investīciju un reformu atbalstīšanā, tādējādi uzlabojot savienojamību un palielinot efektivitāti visā ES; tā kā nākas paust nožēlu par to, ka, neraugoties uz mudinājumiem īstenot pārrobežu un daudzvalstu projektus, tikai dažas dalībvalstis ir izvēlējušās izmantot ANM, lai atbalstītu investīcijas — it īpaši ātrgaitas dzelzceļa un ūdensceļu infrastruktūrā —, kuru mērķis ir attīstīt Eiropas koridorus; tā kā ir ļoti svarīgi palielināt investīcijas transporta infrastruktūrā, it īpaši nepietiekami apkalpotos reģionos, lai uzlabotu savienojamību, atbalstītu reģionālo kohēziju un veicinātu zaļo pārkārtošanos;

K. tā kā līdz 2024. gada 31. decembrim dalībvalstis bija iesniegušas 95 maksājuma pieprasījumus un no ANM izmaksātie līdzekļi, ieskaitot priekšfinansējumu, bija 197,46 miljardi EUR dotācijās (55 % no dotācijām kopējā piešķīruma) un 108,68 miljardi EUR aizdevumos (37 % no aizdevumiem paredzētā kopējā piešķīruma); tā kā trīs dalībvalstis jau ir saņēmušas piekto maksājumu, savukārt viena dalībvalsts nav saņēmusi nekādu ANM finansējumu; tā kā visas dalībvalstis vismaz vienu reizi ir pārskatījušas savu nacionālo

atveseļošanas un noturības plānu (NANP); tā kā 28 % atskaites punktu un mērķrādītāju ir izpildīti apmierinoši un Komisija ir izmantojusi iespēju daļēji apturēt maksājumus gadījumos, kad daži atskaites punkti un mērķrādītāji, kas saistīti ar maksājuma pieprasījumu, nebija atzīti par izpildītiem apmierinošā līmenī; tā kā kavēšanās plānoto reformu un investīciju veikšanā, it īpaši sociālās infrastruktūras un sabiedrisko pakalpojumu jomā, var novest pie pieejamo resursu nepietiekamas izmantošanas, kā rezultātā mazinātos cerētā ietekme uz ekonomikas izaugsmi, nodarbinātību un sociālo kohēziju;

L. tā kā Revīzijas palāta ir atklājusi dažādus ANM trūkumus, it īpaši attiecībā uz tā modeli, pārredzamību un ziņošanas procedūru, dubultas finansēšanas risku un divējādās pārkārtošanās pasākumu īstenošanu;

M. tā kā saskaņā ar Revīzijas palātas definīciju sniegums ir mērījums, kas parāda to, cik lielā mērā ES finansēta darbība, projekts vai programma ir sasniegusi savus mērķus un nodrošina ieguldīto līdzekļu atdevi; tā kā turklāt ar izmaksām nesaistīts finansējums pats par sevi nav uz sniegumu balstīts instruments;

N. tā kā pamatīgi izstrādātas revīzijas un kontroles sistēmas ir ļoti svarīgas, lai aizsargātu ES finanšu intereses visā ANM dzīves ciklā; tā kā atskaites punkti, kas vispārīgi pazīstami kā īpašie atskaites punkti, it sevišķi ar tiesiskumu saistītie, bija jāizpilda pirms jebkādas ANM līdzekļu izmaksas;

O. tā kā ANM regulā ir minēts ANM “uz sniegumu balstītais raksturs”, taču “sniegums” nav definēts; tā kā ANM sniegumam vajadzētu būt saistītam ar pareizas finanšu pārvaldības principiem un būtu jāatspoguļo tas, cik lielā mērā ar ES finansētu darbību, projektu vai programmu ir sasniegti tā mērķi un nodrošināta ieguldīto līdzekļu atdeve;

P. tā kā ANM īstenošanas efektīvai demokrātiskajai kontrolei un parlamentārajai pārbaudei ir nepieciešama pilnīga Parlamenta iesaiste un visu tā ieteikumu ņemšana vērā visos posmos;

Q. tā kā Komisijai līdz 2028. gada 31. decembrim ir jāsniedz neatkarīgs *ex post* izvērtēšanas ziņojums par ANM īstenošanu, kas ietver izvērtējumu attiecībā uz to, cik lielā mērā ir sasniegti mērķi, cik efektīvi ir izmantoti resursi un kāda ir bijusi Eiropas pievienotā vērtība, kā arī vispārējs ANM izvērtējums, kurš ietver informāciju par tā ietekmi ilgtermiņā;

R. tā kā šī ziņojuma mērķis ir uzraudzīt ANM īstenošanu saskaņā ar ANM regulā noteikto Parlamenta lomu, norādot uz ANM sniegto labumu un tā trūkumiem un vienlaikus ņemot vērā ANM īstenošanas laikā gūto pieredzi,

***Eiropas sociālās un ekonomiskās noturības stiprināšana***

1. uzsver, ka ANM ir vēl nebijis solidaritātes instruments, kas tika izveidots saistībā ar divām bezprecedenta krīzēm un ka tas ir *NGEU* instrumenta stūrakmens, kura darbība beigsies 2026. gadā; vērš uzmanību uz to, ka ir svarīgi ANM īstenošanā gūto pieredzi ņemt vērā nākamā ANM izstrādē un īstenošanā, tostarp attiecībā uz pārredzamību, ziņošanu un rezultātu saskaņotu mērīšanu; uzsver ANM stabilizējošo ietekmi uz dalībvalstīm lielas ekonomiskās nenoteiktības laikā, jo tas mazina negatīvas ekonomiskās un sociālās sekas un nodrošina atbalstu valdībām, palīdzot īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, veicinot ekonomikas atveseļošanu un konkurētspēju, uzlabojot noturību, sekmējot inovāciju un atbalstot zaļo un digitālo pārkārtošanos;

2. uzsver ANM būtisko lomu iekšējā tirgus sadrumstalotības un makroekonomiskās diverģences padziļināšanās novēršanā, sociālās un teritoriālās kohēzijas veicināšanā, nodrošinot makroekonomikas stabilizāciju, un pārliecības sniegšanā finanšu tirgiem, palielinot investoru uzticēšanos nemierīgos laikos un tādējādi samazinot ienesīguma starpību;

3. atzinīgi vērtē to, ka ANM ir vienreizējs papildu fiskālo telpu nodrošinošs instruments, kas ir palīdzējis novērst būtisku ekonomisko un sociālo diverģenci starp dalībvalstīm ar atšķirīgu fiskālo telpu; vērš uzmanību uz Komisijas konstatējumu, ka ANM ir izraisījis investīciju pastāvīgu pieaugumu visā ES un Komisijas gaidām, ka ANM būs ilgstoša ietekme visā ES arī pēc 2026. gada, ņemot vērā tā sinerģiju ar citiem ES finansējuma avotiem; tomēr pauž bažas par to, ka ANM darbības beigas 2026. gadā var radīt būtisku risku, ka ievērojami mazināsies publiskā investēšana kopīgajās Eiropas prioritātēs;

4. atgādina, ka DFS un ANM līdzekļi 2021.–2027. gada plānošanas periodam kopā ir gandrīz 2 triljoni EUR, taču norāda uz to, ka augstā inflācija un tās izraisītais preču un pakalpojumu izmaksu pieaugums ir samazinājuši to Eiropas izdevumu faktisko vērtību, par kuriem vienošanās bija panākta nominālā izteiksmē;

5. pieņem zināšanai Komisijas 2024. gada prognozi attiecībā uz *NGEU* iespējamo ietekmi uz ES reālo iekšzemes kopproduktu (IKP) līdz 2026. gadam, kas — daļēji nelabvēlīgo ekonomisko un ģeopolitisko apstākļu dēļ — ir ievērojami zemāka nekā tās modelējums 2020. gadā (1,4 % salīdzinājumā ar 2,3 %), un aplēses, saskaņā ar kurām *NGEU* varētu izraisīt ievērojamu īstermiņa nodarbinātības palielināšanos ES par līdz pat 0,8 %; atzīmē, ka ANM ilgtermiņa ietekme uz IKP, ļoti iespējams, būs trīs līdz sešas reizes lielāka nekā uzņemtās budžeta saistības — atkarībā no ANM investīciju ietekmes uz ražīgumu un no tā, cik uzcītīgi tiks veiktas reformas un investīcijas;

6. uzsver, ka ir grūti skaitliski precīzi izmērīt ANM sociālo un ekonomisko ietekmi, jo reformu un investīciju ietekme būs skaidra tikai pēc zināma laika; vērš uzmanību uz nepieciešamību turpināt reformu un investīciju ietekmes neatkarīgu izvērtēšanu un vēl vairāk uzlabot pamatā esošo metodiku; atzīmē Komisijas konstatējumu, ka aptuveni puse no gaidāmā publisko investīciju pieauguma laikposmā no 2019. gada līdz 2025. gadam ir saistīta ar investīcijām, ko finansē no ES budžeta, it īpaši, izmantojot ANM, taču norāda, ka dažām investīcijām vēl nav bijis izmērāmu rezultātu;

7. atzīmē, ka ANM ir stimulējis dažu tādu reformu īstenošanu, kuras iekļautas konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos, kas sniegti saistībā ar Eiropas pusgadu, jo šādas reformas tika iekļautas NANP; uzsver būtiskos sasniegumus kvalitātes ziņā ANM īstenošanas uzraudzībā; atgādina, ka ANM rezultātu pārskats tiek izmantots, lai uzraudzītu progresu atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanā, kā arī horizontālo principu ievērošanu un it īpaši atbilstību sešiem pīlāriem, proti, zaļās pārkārtošanās īstenošanai, digitālajai pārveidei, gudrai, ilgtspējīgai un integrējošai izaugsmei — kas ietver ekonomisko kohēziju, darbvietas, ražīgumu, konkurētspēju, pētniecību, attīstību un inovāciju un labi funkcionējošu iekšējo tirgu ar spēcīgiem maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) —, sociālajai un teritoriālajai kohēzijai, veselībai, ekonomiskajai, sociālajai un institucionālajai noturībai, kuras viens no mērķiem ir sagatavotības krīzei un spējas reaģēt uz krīzi palielināšana, un politikām, kas attiecas uz nākamo paaudzi, bērniem un jauniešiem, piemēram, izglītības un prasmju politiku; vērš uzmanību uz to, ka Eiropas pusgada kontekstā konkrētām valstīm adresēto ieteikumu vispārējā izpilde joprojām ir zema un ir pat kritusies;

8. vērš uzmanību uz to, ka jaunā ekonomikas pārvaldības satvara kontekstā reformu un investīciju kopumam, kas ir pamatā korekcijas perioda pagarināšanai, būtu jāatbilst saistībām, kuras iekļautas ANM darbības laikā apstiprinātajos NANP un partnerības nolīgumā saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulu[1]; konstatē, ka piecas dalībvalstis, kuras bija pieprasījušas korekcijas perioda pagarinājumu līdz 2024. gada 31. decembrim, tam par pamatu daļēji izmantoja reformas un investīcijas, kas jau bija apstiprinātas saistībā ar ANM; pieņem zināšanai to, ka lielākā daļa dalībvalstu ir iekļāvušas

---

1 Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 24. jūnija Regula (ES) 2021/1060, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

informāciju par to, vai vidēja termiņa fiskāli strukturālajos plānos uzskaitītās reformas un investīcijas ir saistītas ar ANM;

9. atzinīgi vērtē to, ka ar ANM palīdzību dalībvalstīs tiek atbalstītas gan reformas, gan investīcijas, taču ar bažām atzīmē, ka īsais laikposms, kas paredzēts atlikušo ANM pasākumu īstenošanai, sarežģī svarīgāko reformu un liela mēroga investīciju pabeigšanu līdz ANM darbības beigām un savlaicīgu 70 % vēl neizpildīto atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi;

10. atgādina, ka ANM izdevumiem nevajadzētu aizstāt kārtējos valsts budžeta izdevumus, ja vien šāda aizstāšana nav pienācīgi pamatota, un ka attiecībā uz šiem izdevumiem būtu jāievēro ES finansējuma papildināmības princips; uzstāj, ka stingra, ilgtspējīga un pārbaudāma neatkārtošanās nodrošināšana kopā ar skaidri noteiktu Eiropas līmeņa mērķu īstenošanu reformu un investīciju jomā ir svarīga, lai garantētu papildināmību un papildu Eiropas līdzekļu ilgtermiņa ietekmi; atgādina nepieciešamību ievērot šo principu, un aicina vērsties pret kohēzijas politikas izstumšanu vai tās aizstāšanu ar ANM vai citiem pagaidu instrumentiem, jo kohēzijas politika joprojām ir ļoti svarīga ilgtspējīgai ilgtermiņa teritoriālajai kohēzijai un konverģencei;

11. uzsver, ka prioritātes piešķiršana ANM īstenošanai, administratīvās spējas trūkums daudzās dalībvalstīs un globālo piegādes ķēžu radītie izaicinājumi ir veicinājuši kohēzijas politikas novēlotu īstenošanu; šajā kontekstā aicina Komisiju veikt visaptverošu izvērtēšanu attiecībā uz ANM ietekmi uz citiem finanšu instrumentiem un publiskajām investīcijām, tehnisko atbalstu un dalībvalstu administratīvo un absorbcijas spēju;

12. atgādina, ka *REPowerEU* pārskatīšana, kas veikta, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, veicina Eiropas enerģētisko drošību, jo tiek mazināta tās atkarība no fosilā kurināmā, dažādota tās energoapgāde, investēts Eiropas resursos un infrastruktūrā, risināta enerģētiskās nabadzības problēma un ieguldīti līdzekļi energotaupīšanā un energoefektivitātē visās nozarēs, to skaitā transportā; uzsver, ka ar *REPowerEU* palīdzību 2023. gadā tika darīti pieejami papildu 20 miljardi EUR dotācijās, no kuriem 8 miljardi EUR tika iegūti, emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas kvotas intensīvāk izmantojot perioda sākumposmā un 12 miljardi EUR — no Inovāciju fonda; vērš uzmanību uz Parlamenta panākumiem sarunās, it īpaši par noteikumiem par Inovāciju fonda papildināšanu, 30 % finansējuma mērķi attiecībā uz pārrobežu projektiem, investīciju koncentrēšanu uz enerģētiskās nabadzības novēršanu mazaizsargātām mājsaimniecībām, MVU un mikrouzņēmumiem un 2014.–2020. gada DFS neizlietoto kohēzijas līdzekļu un līdz 7,5 % valstu piešķīrumu elastīgu izmantošanu 2021.–2027. gada DFS ietvaros;

13. atgādina savu aicinājumu ANM intervenci koncentrēt uz pasākumiem ar Eiropas pievienoto vērtību un tāpēc pauž nožēlu par dzīvotspējīgu pārrobežu pasākumu un daudzvalstu pasākumu — tai skaitā divējādai izmantošanai paredzētu ātrgaitas dzelzceļa un ilgtspējīgas mobilitātes infrastruktūras projektu, kas ir ļoti svarīgi *TEN-T* tīkla pabeigšanai, — trūkumu un ar to saistīto finansējuma renacionalizācijas risku; atzīmē, ka minēto ir veicinājis ANM mērķu plašais tvērums, jo tas deva iespēju ANM darbības jomā iekļaut ļoti dažādus projektus, kuros galvenā uzmanība veltīta valstiski orientētu mērķu īstenošanai;

14. vērš uzmanību uz ANM regulas 27. panta grozīšanu, izmantojot *REPowerEU*, kas ievērojami pastiprināja ANM pārrobežu un daudzvalstu dimensiju, mudinot dalībvalstis izdarīt labojumus savos NANP, lai pievienotu *RepowerEU* nodaļas, tostarp izdevumu mērķrādītāju vismaz 30 % apmērā attiecībā uz šādiem pasākumiem, lai garantētu ES enerģētisko autonomiju; pauž bažas par Komisijas pieņemto plašo interpretāciju, kas ļauj kā pamatojumu pārrobežu un daudzvalstu dimensijai izmantot jebkādu enerģijas pieprasījuma samazinājumu (valsts līmenī);

15. atzinīgi vērtē iespēju izmantot ANM finansējumu, lai veicinātu Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas (*STEP*) mērķu sasniegšanu, atbalstot investīcijas kritiski svarīgās tehnoloģijās ES nolūkā uzlabot tās rūpniecības konkurētspēju; atzīmē, ka neviena dalībvalsts nav izmantojusi iespēju savā NANP iekļaut papildu naudas iemaksu *STEP* mērķu sasniegšanai, izmantojot *InvestEU* dalībvalstu sadaļu; atgādina, ka dalībvalstis joprojām var grozīt savus valsts plānus šajā ziņā; gaida, ka pārskatīšana būs efektīva, racionalizēta un vienkārša, it īpaši, ņemot vērā galīgo termiņu, proti, 2026. gadu, pašreizējo ģeopolitisko kontekstu un nepieciešamību investēt Eiropas aizsardzības spējas stiprināšanā;

16. atgādina par principa “nenodarīt būtisku kaitējumu” piemērošanu visām ar ANM palīdzību atbalstītajām reformām un investīcijām, *REPowerEU* ietvaros piemērojot mērķvirzītu atkāpi attiecībā uz energoinfrastruktūru un iekārtām, kas nepieciešamas, lai apmierinātu steidzamas piegādes drošības vajadzības; mudina Komisiju izvērtēt, vai ir iespējams vienādāk interpretēt principu “nenodarīt būtisku kaitējumu” starp ANM un ES taksonomiju attiecībā uz ilgtspējīgām darbībām, vienlaikus ņemot vērā ANM kā publisko izdevumu programmas īpatnības;

***ANM finanšu aspekti***

17. uzsver, ka ANM ir pirmais ES līmenī nozīmīgākais uz sniegumu balstītais instruments, kura pamatā ir tikai ar izmaksām nesaistīts finansējums (*FNLC*); atgādina, ka ANM regulas 8. pantā ir noteikts, ka Komisijai ANM jāīsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem, kas pieņemti atbilstoši LESD 322. pantam, it īpaši ar

Finanšu regulu un Tiesiskuma regulu; pauž nožēlu par to, ka Padome nepiekrita Finanšu regulā iekļaut īpašus noteikumus, lai novērstu ar šo īstenošanas modeli saistītos riskus, tādus kā dubulta finansēšana; uzskata, ka Finanšu regulas noteikumiem, tostarp attiecībā uz naudas sodu, citiem soda veidiem un sankcijām, vajadzētu būt pilnībā piemērojamiem nākotnes instrumentiem, kuru pamatā ir *FNLC*;

18. atzīmē, ka tikai 13 dalībvalstis ir pieprasījušas aizdevumu un ka 92 miljardi EUR no pieejamajiem 385,8 miljardiem EUR paliks neizmantoti, jo par šo summu saistības netika uzņemtas līdz noteiktajam termiņam, proti, 2023. gada 31. decembrim; pieņem zināšanai, ka aizdevums bija pievilcīga iespēja dalībvalstīm, kuras saskārās ar augstākām aizņemšanās izmaksām finanšu tirgos vai kuras centās kompensēt ANM dotāciju samazinājumu; norāda, ka dažas dalībvalstis ANM ir izmantojušas ierobežotā apmērā vai nu spēcīgas fiskālās pozīcijas vai administratīvu apsvērumu dēļ; aicina Komisiju analizēt iemeslus zemajam ANM izmantošanas līmenim dažās dalībvalstīs un ņemt vērā šos konstatējumus, izstrādājot turpmākos ES finanšu instrumentus; ar bažām atzīmē, ka NANP īstenošanai paredzētie valsts finanšu instrumenti netika pietiekami reklamēti, kā rezultātā potenciālie saņēmēji bija maz informēti un attiecīgie instrumenti — izmantoti ierobežotā apmērā; uzskata, ka ir nepieciešama politiska diskusija par neizlietoto līdzekļu izmantošanu, ņemot vērā ierobežotos publiskos budžeta līdzekļus un steidzamās ES stratēģiskās prioritātes; prasa izvērtēt, kā un ar kādiem nosacījumiem neizmantotos ANM līdzekļus varētu novirzīt Eiropas konkurētspējas, noturības, aizsardzības un sociālās, ekonomiskās un teritoriālās kohēzijas uzlabošanai, it īpaši, investējot digitālās un zaļās tehnoloģijās, kas atbilst ANM sākotnējam mērķim;

19. atgādina juridisko pienākumu nodrošināt *NGEU* izdevumu pilnīgu atmaksu vēlākais līdz 2058. gada 31. decembrim; atgādina Padomei un Komisijai to juridiskās saistības, kas izriet no 2020. gadā noslēgtā iestāžu nolīguma, proti, nodrošināt dzīvotspējīgu kursu uz *NGEU* parāda refinansēšanu, tostarp, izmantojot pietiekamus ieņēmumus no jauniem pašu resursiem, kuri ieviesti pēc 2021. gada, bez nepamatotas DFS paredzēto programmu izdevumu un investēšanas instrumentiem paredzēto līdzekļu samazināšanas; pauž dziļu nožēlu par progresa trūkumu šajā jomā, kas rada bažas par spēju nokārtot *NGEU* ietvaros uzņemtās parādsaistības, un mudina Padomi bez kavēšanās un steidzamā kārtā pieņemt jaunus pašu resursus; turklāt, lai varētu apmierināt vajadzību pēc ievērojamiem izdevumiem jaunu prioritāšu finansēšanai un *NGEU* parāda atmaksai, mudina Komisiju turpināt centienus papildus Iestāžu līgumā paredzētajiem pašu resursiem noteikt jaunus patiesus pašu resursus, kas būtu saistīti ar ES politikām;

20. ar bažām atzīmē Komisijas prognozes, ka ar *NGEU* aizņēmuma pamatsummas un procentu atmaksas kopējās izmaksas, sākot no 2028. gada, būs aptuveni 25–30 miljardi EUR gadā, t. i., 15–20 % no

2025. gada budžeta; atgādina, ka pēdējās trīs budžeta procedūrās nācās izmantot īpašus instrumentus ESAI izmaksu segšanai; uzsver, ka finansēšanas izmaksu ievērojamais pieaugums rada spiedienu uz ES nākotnes budžetu un ierobežo tās spēju reaģēt uz nākotnes izaicinājumiem;

21. pieņem zināšanai Komisijas mērķi līdz 30 % no *NGEU* izmaksām finansēt, emitējot zaļās obligācijas; atzīmē, ka līdz 2024. gada 31. decembrim Komisija bija emitējusi Eiropas zaļās obligācijas 68,2 miljardu EUR apjomā;

***NANP izstrāde un īstenošana***

22. atzīmē, ka līdz 2024. gada 31. decembrim bija izmaksāti 47 % no pieejamajiem ANM līdzekļiem, dotācijām sasniedzot 55 % un aizdevumiem — 37 %, un ka tā rezultātā liela daļa pasākumu vēl ir jāpabeidz 2025. un 2026. gadā; tomēr pauž bažas par Revīzijas palātas konstatējumu, ka līdz 2023. gada oktobrim 15 no 22 dalībvalstīm galasaņēmējus bija sasnieguši tikai 50 % no izmaksātajiem līdzekļiem; aicina Komisiju pienācīgi ņemt vērā Revīzijas palātas ieteikumus, lai uzlabotu jebkādu turpmāku ANM līdzīgu uz sniegumu balstītu instrumentu darbību, it īpaši mērķvirzītākas DFS kontekstā;

23. atzinīgi vērtē to, ka visas dalībvalstis ir pārsniegušas zaļās (37 %) un digitālās pārkārtošanās (20 %) mērķrādītājus un ka vidējie izdevumi ANM klimata jomas un digitālās jomas mērķu sasniegšanai kopumā ir attiecīgi 42 % un 26 %; atzīmē, ka Revīzijas palāta ir paudusi šaubas par to, kā ANM pasākumu īstenošana ir veicinājusi zaļo pārkārtošanos, un ir ieteikusi uzlabot metodiku, kas tiek izmantota, lai izvērtētu ar klimatu saistīto pasākumu ietekmi; vērš uzmanību uz to, ka tie paši metodoloģiskie trūkumi tika konstatēti visos ANM pīlāros;

24. atzīmē ANM potenciālo reālo ietekmi uz sociālajiem mērķiem, jo dalībvalstis plāno tērēt aptuveni 163 miljardus EUR; uzsver, ka šādiem izdevumiem jābūt orientētiem uz rezultātiem, nodrošinot izmērāmu ekonomisko un/vai sociālo labumu; uzsver nepieciešamību paātrināt investīcijas lauku, perifēru, attālu, izolētu un tālāko apvidu attīstībā un cenas ziņā pieejama mājokļa, sociālās aizsardzības, mazaizsargātu grupu iekļaušanas un jauniešu nodarbinātības jomā, jo šajās jomās izdevumi atpaliek; prasa Komisijai ANM rezultātu pārskata ietvaros padziļināti izvērtēt projektus un reformas, kas saistīti ar izglītību un jauniešiem un ko dalībvalstis īsteno saistībā ar ANM; pauž nožēlu par atsevišķās dalībvalstīs novēroto kavēšanos ar veselības aizsardzības mērķu īstenošanu, ņemot vērā to, ka šim instrumentam arī būtu jāuzlabo veselības aprūpes sistēmu pieejamība un veiktspēja, kā arī ar investēšanu svarīgā sociālajā infrastruktūrā, tostarp agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes iestādēs; uzsver, ka šī kavēšanās, kas dažos gadījumos ir saistīta ar

budžeta prioritāšu maiņu un pārskatītiem valstu īstenošanas grafikiem, var apdraudēt ANM sociālās kohēzijas mērķu sasniegšanu;

25. atkārtoti norāda uz savu nostāju sarunās, proti, ka ir jāiekļauj izglītības mērķrādītājs (10 %) un kultūras pasākumu mērķrādītājs (2 %); mudina Komisiju iekļaut šos mērķrādītājus NANP kā atskaites punktu izglītības politikas izvērtēšanai, izmantojot ANM rezultātu pārskatu;

26. konstatē, ka lielākā daļa NANP ietver īpašu sadaļu, kurā paskaidrots, kā ar attiecīgā plāna palīdzību tiek risinātas ar dzimumu saistītas problēmas un izaicinājumi; tomēr pauž bažas par to, ka dažos NANP nav iekļauts paskaidrojums, kā NANP paredzētie pasākumi veicinās dzimumu līdztiesību un visiem vienādas iespējas, un aicina attiecīgās dalībvalstis nekavējoties pievienot šādu paskaidrojumu;

27. uzsver tādu reformu nozīmi, kurās galvenā uzmanība veltīta darba tirgu sadrumstalotībai, darba apstākļu kvalitātes uzlabošanai, nevienlīdzīgas darba samaksas novēršanai, pienācīgu dzīves apstākļu nodrošināšanai un sociālā dialoga, sociālās aizsardzības un sociālās ekonomikas stiprināšanai;

28. atzīmē ANM potenciālo reālo ietekmi uz mērķi īstenot digitālo pārkārtošanos, jo atbilstošajiem plāniem ir piešķirti 166 miljardi EUR; atzinīgi vērtē ieguldījumu, kas veikts gudras, ilgtspējīgas un integrējošas izaugsmes pīlāra ietvaros, it īpaši attiecībā uz konkurētspēju un atbalstu MVU; atzīmē nepieciešamību paātrināt investīcijas transnacionālā sadarbībā, atbalsta sniegšanā konkurētspējīgiem uzņēmumiem, kas vada inovatīvus projektus, un regulatīvās izmaiņās, lai veicinātu gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi, jo šajās jomās vērojama atpalikšana;

29. uzsver — tas, vai ES veiktās investīcijas būs veiksmīgas, ir atkarīgs no labi funkcionējošiem kapitāla tirgiem; aicina dalībvalstis nodrošināt efektīvāku un savlaicīgu līdzekļu izmaksu, it īpaši MVU un jauniem uzņēmējiem, racionalizēt pieteikšanās procedūras, lai uzlabotu pieejamību, un īstenot īpašus pasākumus, kas paredzēti mērķvirzīta atbalsta sniegšanai, lai palīdzētu tiem uzņemties svarīgāku lomu gudras un iekļaujošas izaugsmes procesā;

30. pauž bažas par to, ka atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšana atpaliek no NANP sniegtā norādošā grafika un ka progresa temps dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgs; pauž nožēlu par nobīdi laikā starp atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi un projektu faktisko īstenošanu; uzsver, ka ANM ilgtermiņa un īstermiņa potenciāls tiks izmantots tikai tad, ja tiks pienācīgi īstenots gan reformu, gan investīciju komponents; atzinīgi vērtē to, ka pēc lēna sākuma ANM īstenošana kopš 2023. gada otrās puses ir uzņēmusi ātrumu, taču joprojām pastāv būtiska kavēšanās svarīgāko reformu un investīciju

jomā, kuras iemesli ir dažādi, to skaitā ar *REPowerEU* iekļaušanu saistītā pārskatīšana, augošā inflācija, nepietiekama dalībvalstu, it īpaši mazo dalībvalstu, administratīvā spēja, neskaidrības attiecībā uz konkrētiem ANM īstenošanas noteikumiem, augstas enerģijas izmaksas, piegādes trūkums un nepareizi aprēķināts pasākumu īstenošanai nepieciešamais laiks; atzīmē — tas, ka dažas valdības ir pagarinājušas svarīgākos īstenošanas termiņus līdz 2026. gadam, rada bažas par dažu dalībvalstu spēju piešķirtos līdzekļus pilnībā apgūt ANM izmantošanai noteiktajā termiņā; uzsver, ka ir svarīgi saglabāt reālistisku un efektīvu īstenošanas grafiku, lai novērstu risku, ka projekti netiek pabeigti un paliek izmantotas iespējas veikt strukturālus uzlabojumus; aicina Komisiju nodrošināt, ka steidzami tiek novērsti administratīvie sastrēgumi;

31. atgādina par ANM regulas grozīšanu, iekļaujot tajā *REPowerEU* nodaļu; uzsver NANP iekļautās *REPowerEU* nodaļas nozīmi un aicina dalībvalstis piešķirt prioritāti projektiem, kas tiek sekmīgi īstenoti, un ātrāk īstenot savus NANP gan reformu, gan investīciju ziņā un nepieciešamības gadījumā pielāgot tos atbilstoši ANM mērķiem, lai reaģētu uz izaicinājumiem, kas izriet no ģeopolitiskiem notikumiem, un risinātu reālo situāciju uz vietas, tajā pašā laikā neapdraudot NANP vispārējo līdzsvaru un vērienīgumu;

32. uzsver, ka ANM būtu varējis palīdzēt mazināt pašreizējās ES mēroga mājokļa krīzes ietekmi; pauž nožēlu, ka dažas dalībvalstis neizmantoja šo iespēju, un uzsver, ka ir svarīgi, lai dalībvalstis paātrinātu investēšanu mājokļa pieejamības, tostarp cenas ziņā, uzlabošanā;

33. uzsver īpašo atskaites punktu lomu ES finanšu interešu aizsardzībā pret tiesiskuma trūkumu un ANM regulas 22. pantā noteikto prasību pilnīgas izpildes nodrošināšanā; atzinīgi vērtē to, ka visas dalībvalstis, izņemot vienu, ir apmierinoši izpildījušas savus īpašos atskaites punktus; atgādina, ka Komisijai ir jāatgūst viss priekšfinansējums, kuram līdz ANM darbības beigām nebūs bijis atbilstoša regulārā maksājuma pieprasījuma;

34. atzīmē ANM radīto lielo administratīvo slogu un sarežģītību; uzsver, ka valsts līmenī nepieciešami ievērojami centieni, lai paralēli struktūrfondiem īstenotu ANM; atzīmē, ka laikposmā no 2021. gada līdz 2024. gadam, izmantojot pieprasījuma virzītu tehniskā atbalsta instrumentu, dalībvalstīs tika sniegt atbalsts vairāk nekā 500 tādām ar ANM saistītām reformām, kuras tieši vai netieši attiecās uz NANP sagatavošanu, grozīšanu, pārskatīšanu un īstenošanu; pieņem zināšanai Komisijas 2024. gada jūlija norādījumus ar vienkāršojumiem un skaidrojumiem, lai racionalizētu ANM īstenošanu, taču gaida, ka Komisija rīkosies ātri, lai izpildītu savu solījumu samazināt administratīvo slogu par 25 %; mudina Komisiju sniegt skaidru un mērķvirzītu tehnisko atbalstu dalībvalstīm, lai tās varētu izveidot efektīvu administratīvo spēju, kas nepieciešama

atskaites punktu un mērķrādītāju izpildei; aicina Komisiju mazināt to ES publiskā iepirkuma noteikumu sarežģītību, kurus piemēro lielākas vērtības līgumiem;

35. pauž bažas par to procedūru sarežģītību, kuras izmanto, lai pieteiktos ANM finansējuma saņemšanai, it īpaši MVU un nevalstiskajām organizācijām, jo, lai iesniegtu šādu pieteikumu, ir jāsaņem ārēji konsultāciju pakalpojumi, pat mazu dotāciju gadījumā; uzsver, ka šādi birokrātiski šķēršļi ir pretrunā ANM sākotnējam mērķim, proti, sniegt ātru un tiešu finansiālu atbalstu; prasa steidzami vienkāršot pieteikšanās un ziņošanas prasības, it īpaši mazākiem saņēmējiem, lai maksimāli palielinātu līdzekļu apguvi un ietekmi un palīdzētu šiem saņēmējiem sniegt ieguldījumu zaļās un digitālā pārkārtošanās īstenošanā;

36. uzskata, ka kavēšanās ar īstenošanu skaidri parāda risku, ka pasākumi, par kuriem ir izmaksāts ANM finansējums, netiks pabeigti līdz maksājumu veikšanas termiņam, proti, 2026. gadam; atzinīgi vērtē 2024. gada 16. septembra atveseļošanas un noturības dialogā (AND) Komisijas izdarīto paziņojumu, ka tā neveiks atmaksu par neīstenotiem projektiem; uzskata par trūkumu to, ka ANM līdzekļus, kas izmaksāti par atskaites punktiem un mērķrādītājiem, kuri novērtēti kā izpildīti, nav iespējams atgūt, ja izrādās, ka attiecīgie pasākumi tomēr nav pabeigti; mudina Komisiju ņemt vērā ar šo problēmu saistītos Revīzijas palātas ieteikumus un sadarbībā ar dalībvalstīm izvērtēt pasākumus, attiecībā uz kuriem pastāv vislielākais risks, ka tie netiks pabeigti līdz 2026. gada 31. augustam; uzsver, ka ir svarīgi uzraudzīt šo pasākumu izpildi, atvieglot savlaicīgu pēcpasākumu veikšanu un meklēt risinājumus, kā novērst kavēšanos;

37. ar bažām atzīmē, ka atlikušais laikposms ANM pasākumu īstenošanai ir pārāk īss, lai varētu īstenot daudzus inovatīvus projektus; turklāt atzīmē, ka inovatīvus projektus to īpatnību dēļ ir grūtāk plānot un to īstenošanas laikā, ļoti iespējams, nāksies saskarsies ar šķēršļiem, un tāpēc tie nav piemēroti striktajiem ANM termiņiem; mudina Komisiju nākotnē izstrādāt tādas programmas, kas ir pietiekami elastīgas, lai pienācīgi reaģētu mainīgos apstākļos, un kas vienlaikus garantē zināmu paredzamības pakāpi;

38. atzīmē, ka daži atskaites punkti un mērķrādītāji, iespējams, vairs nebūs sasniedzami objektīvu apstākļu dēļ; uzsver, ka jebkāda NANP pārskatīšana būtu jāveic saskaņā ar ANM regulu, tostarp tajā paredzētajiem termiņiem, tai nevajadzētu izraisīt atkāpšanos no reformām un saistībām vai projektu kvalitātes pazemināšanos un būtu jāsaglabā publisko līdzekļu vispārējais vērienīgums un izmantošanas efektivitāte;

39. pauž bažas par Komisijas nevienādo pieeju NANP izvērtēšanā, kas ir novedusi pie dubultstandartiem ANM regulas piemērošanā; pauž

bažas arī par atskaites punktu un mērķrādītāju atšķirīgu definēšanu valstu NANP, par ko pastāvīgi ziņo Revīzijas palāta;

40. uzsver, ka Komisijas veiktās dalībvalstu maksājuma pieprasījumu izvērtēšanas ilgums būtiski atšķiras atkarībā no dalībvalsts un ka Komisijai šajā jomā būtu jānodrošina lielāka pārredzamība; mudina Komisiju paātrināt minēto izvērtēšanu un nodrošināt vienlīdzīgu attieksmi pret visām dalībvalstīm; vērš uzmanību uz nepieciešamību visā ES nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus attiecībā uz pasākumiem un rādītājiem, kurus izmanto visu ANM projektu izvērtēšanai;

41. mudina dalībvalstis pastiprināt centienus, lai novērstu administratīvos sastrēgumus un nodrošinātu pietiekamu administratīvo spēju nolūkā paātrināt ANM īstenošanu, ņemot vērā termiņu, proti, 2026. gadu, un izvairīties no ANM projektu koncentrēšanas vairāk attīstītos reģionos un galvaspilsētās, ļaujot ANM līdzekļus ieplūdināt projektos, kas tiek īstenoti mazāk aizsargātajos reģionos, tādējādi palīdzot sasniegt ANM mērķi uzlabot ES sociālo, teritoriālo un ekonomisko kohēziju; uzsver, ka liela nozīme ir taisnīgai reģionālajai sadalei, vienlaikus nodrošinot, ka ANM līdzekļi tiek piešķirti, pamatojoties uz ekonomisko un sociālo ietekmi, īstenojamību un ilgtermiņa labumu;

42. prasa par 18 mēnešiem pagarināt projektus, kas tiek sekmīgi īstenoti, un nepieciešamības gadījumā ar koplēmuma procedūras palīdzību izdarīt grozījumus ANM regulā; uzsver, ka projektu paredzēto pagarināšanu veiks Komisija, pamatojoties uz objektīviem, skaidriem un taisnīgiem atskaites punktiem; atzinīgi vērtē iespēju izveidot mērķvirzītu un uz sniegumu balstītu sistēmu prioritāšu noteikšanai un pārcelšanai pēc 2026. gada termiņa, lai varētu pabeigt iesāktos projektus, izmantojot citas finansēšanas shēmas, tostarp Eiropas Investīciju fondu un, iespējams, jaunu Eiropas konkurētspējas fondu; mudina Komisiju nākt klajā ar stratēģiju tam, kā apmierināt milzīgo pieprasījumu pēc publiskajām investīcijām pēc 2026. gada, neatņemot budžeta līdzekļus citām kritiski svarīgām jomām;

43. prasa izvērtēt, kā minētais satvars varētu veicināt mērķvirzītu investēšanu ES aizsardzības piegādes ķēdēs, stratēģisko krājumu veidošanā un aizsardzības inovācijā, nodrošinot saskaņotību ar plašākiem Eiropas drošības mērķiem;

44. pauž bažas par to, ka dažas dalībvalstis varētu izvēlēties atteikties no summu daļām vai veselām summām, kas saistītas ar to pēdējo maksājuma pieprasījumu, tādējādi izvairoties no pēdējo atskaites punktu un mērķrādītāju izpildes;

***Pārredzamība, uzraudzība un kontrole***

45. pieņem zināšanai to, ka Komisija 2024. gadā visās dalībvalstīs bija plānojusi veikt 112 ANM revīzijas; atgādina Komisijai tās pienākumu saskaņā ar ANM regulas 24. panta 9. punktu atgūt līdzekļus nepareizas izmaksas vai pasākumu atcelšanas gadījumā;

46. atzīmē, ka Komisija daļēju maksājumu un līdzekļu izmaksas apturēšanas aprēķināšanai izmanto pati savas metodikas; pauž nožēlu par to, ka šīs metodikas tika izstrādātas tikai divus gadus pēc ANM īstenošanas sākuma un neapspriežoties ar Parlamentu;

47. atzinīgi vērtē Revīzijas palātas plašo darbu, kas saistīts ar ANM, un uzskata, ka ir svarīgi rūpīgi izvērtēt tās konstatējumus, it īpaši konstatējumu, ka atskaites punkti un mērķrādītāji bieži vien ir diezgan neskaidri un orientēti uz rezultātu un līdz ar to nav piemēroti sasniegto rezultātu un ietekmes izvērtēšanai, un konstatējumu par dubultas finansēšanas risku, kuru rada pārklāšanās ar citām politikām; atzīmē, ka Komisija ir piekritusi daudziem, bet ne visiem Revīzijas palātas ieteikumiem; uzsver, ka ir steidzami jānovērš nepilnības finanšu kontrolē — kā to uzsvērusi Revīzijas palāta —, lai novērstu dubultu finansēšanu, izmaksu efektivitātes trūkumu un ES līdzekļu ļaunprātīgu izmantošanu; prasa uzlabot pārredzamību un pilnībā ņemt vērā Revīzijas palātas ieteikumus bez nevajadzīgas administratīvā sloga palielināšanas;

48. atzīmē — Revīzijas palāta uzskata, ka ANM galvenā uzmanība ir vērsta uz īstenošanā sasniegto progresu, nevis sniegumu, it īpaši tāpēc ka ANM finansētajos pasākumos galvenā uzmanība tiek veltīta produktam, nevis rezultātam, šie pasākumi atšķiras vērienīguma ziņā, tiem dažkārt trūkst skaidrības un tie ne vienmēr aptver pasākuma galvenos īstenošanas posmus, tostarp pabeigšanu;

49. atzīmē, ka Revīzijas palātas veiktajās revīzijās tika atklāti vairāki gadījumi, kad līdzekļi bija izmaksāti, taču ar atbilstošo atskaites punktu un mērķrādītāju izpildi saistītās prasības nebija pienācīgi izpildītas; atzīmē arī to, ka Komisijas satvars attiecīgo atskaites punktu un mērķrādītāju “apmierinošas izpildes” izvērtēšanai ietver diskrecionārus elementus, tādus kā “minimāla novirze no prasības” vai “samērīga aizkavēšanās”, un ka daļēju maksājumu noteikšanas metodika nesniedz to vērtību skaidrojumu, kuras izraudzītas kā koeficienti, tādējādi atstājot iespēju brīvai interpretēšanai; prasa Komisijai sniegt Parlamentam sīkāku skaidrojumu;

50. uzstāj, ka principā pasākumus, kas jau ir iekļauti citos valstu plānos, par kuriem tiek saņemts ES finansējums (piemēram, kohēzijas, lauksaimniecības un citās jomās), nevajadzētu iekļaut NANP, pat ja tie nerada nekādas izmaksas; mudina Komisiju saglabāt modrību un proaktīvu pieeju jebkādu iespējamu dubultas finansēšanas gadījumu noteikšanā, it īpaši attiecībā uz dažādajiem ANM īstenošanas modeļiem un citiem Savienības finansēšanas instrumentiem;

51. pauž nožēlu par pienācīgas ANM revīzijas izsekojamības trūkumu un pastāvīgo pārredzamības trūkumu, neraugoties uz prasību dalībvalstīm divreiz gadā ziņot par 100 lielākajiem galasaņēmējiem, kas pēc Parlamenta pieprasījuma tika iekļauta *REPowerEU*; pauž nožēlu par dažu dalībvalstu novēloto ziņošanu un sniegtās informācijas ierobežoto informatīvo vērtību, kas galu galā liedz Komisijai vai Revīzijas palātai iespēju veikt atbilstības pārbaudi; atkārtoti prasa regulāri atjaunināt un publicēt ANM rezultātu pārskatā katras dalībvalsts lielāko galasaņēmēju sarakstu un iekļaut informāciju par iesaistītajiem ekonomikas dalībniekiem, tostarp darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem, un to faktiskajiem īpašniekiem, nevis vienkārši ministrijām vai citām valdības institūcijām vai valsts uzņēmumiem; pauž nožēlu arī par to, ka pašreizējā galasaņēmēja definīcija pieļauj dažādu interpretāciju, kā rezultātā attiecībā uz līdzīgiem pasākumiem dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgi galasaņēmēji; šajā sakarā aicina Komisiju nodrošināt vienotu izpratni par to, kas ir galasaņēmējs, lai šo definīciju varētu piemērot konsekventi;

52. pauž bažas par pastāvīgajām nepilnībām valstu ziņošanas un kontroles mehānismos, kuras daļēji izskaidrojamas ar līdzekļu apguves radīto spiedienu, kas ietekmē spēju atklāt neattiecināmus izdevumus, un ar revīzijas un kontroles procedūru sarežģītību, kas radījusi nenoteiktību dalībvalstīs un pārāk lielu administratīvo procedūru slogu; aicina Komisiju pārliecināties par to, vai dalībvalstu kontroles sistēmas darbojas pienācīgi, un pārbaudīt no ANM finansēto investēšanas projektu atbilstību ES un valstu noteikumiem; prasa samazināt maksājumus un attiecīgā gadījumā atgūt attiecīgās summas saskaņā ar ANM regulas 22. pantu, ja nepilnības valstu kontroles sistēmās netiek novērstas; pauž nožēlu par paļaušanos uz manuālu salīdzinošo pārbaudi un ES līdzekļu saņēmēju pašdeklarācijām, kamēr nav sadarbspējīgu IT rīku un saskaņotu standartu, neraugoties uz to, ka ir pieejami tādi rīki kā agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēma un *ARACHNE*, kuru izmantošana pašlaik nav obligāta, un norāda, ka šāda pieeja rada izdevumu dubultas deklarēšanas risku; šajā sakarā atgādina dalībvalstu nevēlēšanos savlaicīgi panākt progresu attiecīgo IT rīku izstrādē;

53. piekrīt Revīzijas palātas viedoklim, ka *FNLC* modelis neizslēdz iespēju ziņot par faktiskajām izmaksām; atzīmē, ka skaidrs ieskats par izmaksām arī atvieglo kontroles un pārraudzības institūciju, kā arī *EPPO* un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) darbu un ļauj uzlabot publisko kontroli;

54. atkārtoti norāda uz ANM rezultātu pārskata lomu iedzīvotāju informēšanā par NANP īstenošanā sasniegto vispārējo progresu; uzsver šī rezultātu pārskata nozīmi pārredzamības stiprināšanā un aicina Komisiju tajā palielināt pārredzamības un datu vizualizācijas līmeni;

55. atgādina, ka ziņošana par īstenošanas progresu ANM rezultātu pārskatā balstās uz dalībvalstu divreiz gadā sniegto informāciju;

56. uzsver *EPPO* un *OLAF* būtisko lomu ES finanšu interešu aizsardzībā; atzinīgi vērtē to, ka *EPPO* veiktā ar ANM saistītu krāpšanas un korupcijas gadījumu izmeklēšana ir novedusi pie vairākiem aizturēšanas, apsūdzības izvirzīšanas un ANM līdzekļu konfiscēšanas gadījumiem; atgādina, ka 2024. gadā izskatīšanā *EPPO* bija 307 aktīvas ar ANM saistītas lietas, kas atbilda aptuveni 17 % no visām izmeklēšanām par krāpšanu izdevumu jomā, un ka saskaņā ar aplēsēm šie krāpšanas gadījumi ES finanšu interesēm nodarīja kaitējumu 2,8 miljardu EUR apjomā; gaida, ka, turpinoties ANM īstenošanai, izmeklēšanu skaits palielināsies; aicina Komisiju izpētīt to, kā dalībvalstu pārvaldības deklarācijās tiek ziņots par atklātiem krāpšanas gadījumiem un veiktajiem korektīvajiem pasākumiem;

***Eiropas Parlamenta loma***

57. atkārtoti uzsver Parlamenta lomu ANM īstenošanas kontrolē un uzraudzībā un Komisijas saukšanā pie atbildības; vērš uzmanību uz Parlamenta ieguldījumu, kas sniegts, izmantojot dažādus kanālus, it īpaši dažādas plenārsēdes debates, Parlamenta rezolūcijas, reizi divos mēnešos notiekošās AND sanāksmes ar atbildīgo komisāru piedalīšanos, vairāk nekā 30 sanāksmes, kuras rīkojusi pastāvīgā darba grupa ANM pārbaudes jautājumos, daudzos parlamentāros jautājumus, ikgadējo Komisijas budžeta izpildes apstiprināšanas procedūru, regulāro informācijas plūsmu un Komisijai adresētos *ad hoc* informācijas pieprasījumus; pauž nožēlu par to, ka līdz ar modeli, kas paredz līdzekļu izmaksas sākšanai izmantot atskaites punktus un mērķrādītājus, netika izmantoti atbilstoši budžeta kontroles mehānismi, kā rezultātā Parlamenta loma bija mazāka nekā DFS izdevumu kontroles gadījumā;

58. atgādina Parlamenta tiesības, kas noteiktas ANM regulas 25. pantā, un it īpaši tiesības vienlaikus saņemt no Komisijas informāciju, ko tā saistībā ar ANM regulu vai tās īstenošanu nosūta Padomei vai kādai no tās darba sagatavošanas struktūrām, kā arī pārskatu par tās sākotnējiem konstatējumiem par attiecīgo NANP iekļauto atskaites punktu un mērķrādītāju apmierinošu izpildi; mudina Padomes darba sagatavošanas struktūrās notikušo diskusiju atbilstošo iznākumu darīt zināmu atbildīgajām Parlamenta komitejām;

59. turklāt atgādina atbildīgo Parlamenta komiteju tiesības uzaicināt Komisiju sniegt informāciju par stāvokli NANP izvērtēšanā AND sanāksmju kontekstā;

60. pauž nožēlu par to, ka Parlamentam nav nekādas lomas NANP izstrādē un ka ar to neapspriežas par maksājuma pieprasījumiem; turklāt kritizē to, ka Parlamentam netika sniegts skaidrs un izsekojams pārskats par stāvokli projektu īstenošanā un maksājumu

veikšanā; gaida, ka tas tiks informēts par NANP pārskatīšanas kontekstu, lai tas varētu veikt pats savu pārskatīšanas izvērtēšanu un lai tam būtu lielāka loma iespējamos nākotnes instrumentos, kas balstīsies uz ANM izstrādē un īstenošanā gūto pieredzi;

***Ieinteresēto personu iesaiste***

61. pauž nožēlu par vietējo un reģionālo pašpārvaldes iestāžu (VRPI), pilsoniskās sabiedrības organizāciju, sociālo partneru, valstu parlamentu un citu attiecīgo ieinteresēto personu nepietiekamo iesaisti NANP izstrādē, pārskatīšanā vai īstenošanā, kas izraisīja sliktākus politikas īstenošanas rezultātus un ierobežotu līdzatbildību; pauž nožēlu arī par to, ka NANP izstrādē un īstenošanā dažas dalībvalstis politisku apsvērumu dēļ nepārprotami deva priekšroku dažām VRPI vai ieinteresētajām personām, atstājot novārtā citas; atgādina, ka VRPI, valstu iestāžu un par šo politiku izstrādi atbildīgo personu līdzdalībai ir būtiska nozīme ANM sekmīgā īstenošanā, kā noteikts ANM regulas 28. pantā; atgādina arī to, ka Parlaments atbalstīja tāda saistoša noteikuma iekļaušanu ANM, kas paredz daudzlīmeņu dialoga izveidi, lai iesaistītu attiecīgās ieinteresētās personas un ar tām apspriestu NANP sagatavošanu un īstenošanu, un skaidra apspriešanās perioda noteikšanu; tādēļ aicina NANP īstenošanā pēc iespējas vairāk iesaistīt ieinteresētās personas saskaņā ar attiecīgās valsts tiesisko regulējumu un pamatojoties uz skaidriem un pārredzamiem principiem;

62. atkārtoti norāda uz nepieciešamību pēc regulāras mijiedarbības starp valstu koordinējošajām iestādēm un valstu ieinteresētajām personām, kas iesaistītas NANP īstenošanas uzraudzībā, saskaņā ar pārredzamības un pārskatatbildības principu; uzsver nepieciešamību arī pēc regulārākas un publiskas valstu koordinējošajām iestādēm komunikācijas, lai nodrošinātu, ka tiek darīta pieejama atjaunināta informācija par NANP īstenošanā panākto progresu;

63. uzsver, ka lēmumi būtu jāpieņem līmenī, kas ir visvairāk atbilstošs; pauž pārliecību, ka partnerības principa piemērošana un VRPI ciešāka iesaiste varētu padarīt projektu īstenošanu efektīvāku, mazināt būtiskās atšķirības dalībvalstīs un nodrošināt lielāku skaitu kvalitatīvāku pasākumu ar pārrobežu un daudzvalstu dimensiju;

64. uzskata, ka, no ANM var gūt vērtīgu pieredzi, kas ir jāatspoguļo uz sniegumu balstītu instrumentu izstrādē nākamās DFS ietvaros, it īpaši, ņemot vērā ES konkurētspējas un vienkāršošanas programmu;

***Nākotnē vērā ņemamā pieredze***

65. uzskata, ka reformu un investīciju apvienošana ir izrādījusies veiksmīga, taču ir nepieciešama skaidrāka saikne starp tām; uzsver, ka ir svarīgi jebkādu finansējumu saskaņot ar attiecīgā instrumenta mērķiem un izmaksāt to atbilstoši progresam, kas panākts šo mērķu

sasniegšanā; uzstāj, ka nevajadzētu pazemināt NANP vērienīguma līmeni un ka šiem plāniem būtu jāatbilst ANM grafikam, lai nodrošinātu to sekmīgu īstenošanu;

66. pauž pārliecību, ka — kā uzsvērts *Draghi* ziņojumā — ES konkurētspējas veicināšana, tās ekonomikas dekarbonizācija un padarīšana par apritīgāku un resursu izmantošanas ziņā efektīvāku, prasmju trūkuma novēršana, kvalitatīvu darbvietu radīšana un ES inovācijas spējas uzlabošana būs galvenās prioritātes pēc 2026. gada; pauž bažas par to, ka, ANM darbībai beidzoties 2026. gada beigās, radīsies būtisks investīciju deficīts un it īpaši trūks publisko investīciju kopīgajās Eiropas prioritātēs, jo no valsts budžeta piešķirtie finanšu līdzekļi dažādās dalībvalstīs ievērojami atšķiras; uzsver nepieciešamību ņemt vērā ar ANM saistīto pieredzi, lai gūtu lielāku atdevi no publiskajām un privātajām investīcijām nolūkā rast Eiropas mērķu un pārkārtošanās īstenošanai trūkstošo finansējumu, kas *Draghi* ziņojumā tiek lēsts vairāk nekā 800 miljardu EUR apjomā gadā, un vienlaikus nodrošinātu vienmērīgu investēšanu kopējā Eiropas labuma nodrošināšanā;

67. atzinīgi vērtē finanšu instrumentu pastiprinātu izmantošanu, kas kļuva iespējams, pateicoties iespējai novirzīt ANM līdzekļus *InvestEU* dalībvalstu sadaļai;

68. mudina Komisiju izmantot gūto pieredzi un Revīzijas palātas konstatējumus un nodrošināt, ka turpmākie uz sniegumu balstītie instrumenti ir labi mērķvirzīti, saskaņoti ar mērķi finansēt Eiropas publiskā labuma nodrošināšanu un prioritāti piešķir skaidri definētu stratēģisku izaicinājumu risināšanai, ekonomikas ilgtspējai un konkurētspējai; prasa Komisijai nodrošināt, ka visi nākotnes instrumenti tiek izstrādāti tā, lai ar tiem varētu mērīt ne tikai izejresursus vai īstermiņa rezultātus un progresu, bet arī rezultātus ilgtermiņa ietekmes ziņā, kas balstās uz iznākumu;

69. atzīmē — Revīzijas palāta uzskata, ka ir ļoti svarīgi, lai turpmākie uz sniegumu balstītie instrumenti netiktu izstrādāti un īstenoti tādā veidā, kas mazina pārskatatbildību, un it īpaši tādā veidā, lai dalībvalstīs būtu ieviesta atbilstoša kontroles sistēma un lai Komisija pārbaudītu šīs sistēmas pirms īstenošanas sākuma; norāda — lai panāktu iepriekš minēto, ir jānosaka minimālās prasības attiecībā uz dalībvalstu veikto kontroli un Komisijas veikto pārbaudi;

70. aicina Komisiju veikt neatkarīgu izvērtēšanu un ziņot par ANM ietekmi uz privātajām investīcijām ES līmenī un it īpaši par tā iespējamo ietekmi izspiešanas ziņā uz privātajām investīcijām un tās noteicošajiem faktoriem; turklāt prasa Komisijai veikt objektīvu un skaidru analīzi par to, kā NANP ietvaros veiktās reformas un investīcijas ietekmē katras dalībvalsts ekonomiku, īpašu uzmanību pievēršot gudrai, ilgtspējīgai un iekļaujošai izaugsmei; mudina Komisiju ņemt vērā šādas analīzes rezultātā gūtās atziņas un

Revīzijas palātas konstatējumus par ANM īstenošanu, kad tā izstrādās priekšlikumus attiecībā uz nākamo plānošanas periodu;

71. uzsver, ka visām ES finansētajām investīcijām un reformām vajadzētu būt koordinētām un saskaņotām ar valsts līmenī veikto stratēģisko plānošanu un ka galvenā uzmanība tajās būtu jāpievērš projektiem ar skaidru Eiropas pievienoto vērtību; vērš uzmanību uz nepieciešamību noteikt izdevumu mērķrādītāju pārrobežu un daudzvalstu investīcijām; aicina Komisiju izstrādāt drošu metodiku tam, kā izvērtēt ES finansēto projektu pārrobežu un daudzvalstu dimensiju;

72. uzsver, ka patiess sociālais un teritoriālais dialogs ar VRPI, sociālo partneru, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un valstu parlamentu augsta līmeņa iesaisti valsts tiesiskā regulējuma ietvaros ir ļoti svarīgs, lai nodrošinātu valstu līdzatbildību, sekmīgu īstenošanu un demokrātisko pārskatatbildību; pauž bažas par to, ka no ANM finansēto iniciatīvu īstenošanā un pārraudzībā netiek pietiekami iesaistītas visas attiecīgās ieinteresētās personas; īpaši uzsver to, ka reģioni un pilsētu domes nedrīkst būt tikai pieņemto lēmumu saņēmēji, nedodot tiem iespēju piedalīties lēmumu pieņemšanā attiecībā uz reformām un investīcijām, kas reāli pārveido to teritoriju;

73. uzskata, ka tā vietā, lai piemērotu vienveidīgu vai universālu pieeju, kas var kaitēt mazāk attīstītiem reģioniem, ir ļoti svarīgi pieņemt diferencētas stratēģijas, kurās ir atzīta dažādo reģionu kultūras daudzveidība un kuras veicina to ekonomisko un sociālo kohēziju; tādēļ prasa pastiprināt un cītīgāk izmantot šādus dialogus ar ieinteresētajām personām, jo tie var sniegt iedvesmu attiecībā uz nākotnes iniciatīvām un mehānismiem ES un tās dalībvalstīs;

74. uzsver ANM regulā noteikto prasību publiski atklāt informāciju par ES finansētu projektu finansējuma izcelsmi, lai nodrošinātu to, ka Eiropas iedzīvotāji tos pieņem un atbalsta;

75. uzsver, ka AND sanāksmes ir bijis nozīmīgs līdzeklis, kā pastiprināt pārredzamību un pārskatatbildību, kas ir ļoti svarīgas ANM optimālai īstenošanai;

76. atkārtoti norāda, ka ir jāturpina centieni uzlabot ES līdzekļu izmantošanas pārredzamību un izsekojamību; uzsver, ka ir jānodrošina snieguma mērīšanai nepieciešamu datu pieejamība un informācijas par sniegumu izklāsts labākā un pārredzamākā veidā; uzsver arī to, ka būtu jāuzlabo mehānisms, kas nodrošina atgriezenisko saikni starp informāciju par sniegumu un programmu izstrādi vai pielāgošanu;

77. uzskata, ka labāka apmācība un spējas veidošana visos iesaistītajos reģionos un iestādēs, it īpaši valsts līmenī, būtu varējusi paātrināt ANM īstenošanu un nodrošināt īstenošanas iestādēm iespēju labāk

pielāgoties ANM uz sniegumu balstītajam raksturam; uzskata arī, ka Komisija varēja vairāk palīdzēt dalībvalstīm plānošanas posmā un agrāk sniegt norādījumus par īstenošanu, it īpaši, lai stiprinātu to revīzijas un kontroles sistēmas un ANM pārrobežu dimensiju;

78. uzsver, ka ir svarīgi mazināt dubultas finansēšanas risku; ierosina ieviest integrētu un sadarbspējīgu IT un datizraces sistēmu un izstrādāt skaidrus standartus datu kopām, kas būtu jāpiemēro visās dalībvalstīs, lai nodrošinātu visaptverošu un automatizētu izdevumu izsekošanu; pieprasa uzlabotus koordinācijas mehānismus, kas skaidri sadala pienākumus starp struktūrām, kuras iesaistītas dažādo ES un valstu programmu īstenošanā, vienlaikus izvairoties no nevajadzīgas birokrātiskas sarežģītības un nodrošinot efektīvu līdzekļu piešķiršanu; mudina integrēt modernus datu analīzes un MI rīkus, lai uzlabotu snieguma izsekošanu, izvērtēšanu un ziņošanu par to nolūkā mazināt manuālā darba slodzi un racionalizēt ziņošanas procesu; uzsver, ka šāds progress ir iespējams tikai tad, ja tiks sniegts arī operacionāls atbalsts, lai digitalizētu pārvaldes iestādes;

79. stingri mudina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt, ka jebkāda veida uz sniegumu balstīts ES *FNLC* vai ES finansējums atbilst ES un valstu noteikumiem, tādējādi aizsargājot ES finanšu intereses; atkārtoti uzsver Komisijas un dalībvalstu pārskatatbildību un atbildību par ES finansējuma likumīgu un pareizu izmantošanu, kā arī par pareizas finanšu pārvaldības principu ievērošanu;

80. uzskata, ka būtu vēl vairāk jāpalielina Parlamenta loma ANM uzraudzībā;

81. prasa, lai turpmākajiem uz sniegumu balstītajiem instrumentiem būtu viens revīzijas ieraksts nolūkā spēt izsekot budžeta iemaksām finansētajos projektos; uzsver nepieciešamību pēc projektu līmeņa revīzijas, lai mazinātu reputācijas riskus plašas sabiedrības skatījumā un atvieglotu līdzekļu atgūšanu pasākumu atcelšanas gadījumā; vērš uzmanību uz nepieciešamību mazināt administratīvos sastrēgumus un administratīvo slogu;

82. prasa, lai visās turpmākajās uz sniegumu balstītajās programmās tiktu atspoguļota skaidrāka saikne starp atskaites punktiem un mērķrādītājiem, no vienas puses, un projektu faktisku īstenošanu, no otras; uzsver, ka būtu jāsamazina nobīde laikā starp atskaites punktu izpildi un projektu īstenošanu;

83. atkārtoti prasa izveidot atvērtu platformu, kas ietvertu datus par visiem projektiem, galasaņēmējiem un finansējuma sadalījumu pa reģioniem, tādējādi atvieglojot revīziju un demokrātisko uzraudzību;

84. uzsver, ka turpmāk, pieņemot jebkādus iespējamos lēmumus par ES līmeņa aizņemšanos, būtu jāievēro budžeta vienotības princips un Parlamenta kā vienas no budžeta lēmējinstitūcijām loma; vērš uzmanību uz risku, ka tiks pārsniegtas ar parāda atmaksu saistītās

izmaksas (šādu izmaksu pārsniegšanu cita starpā izraisa svārstīgas procentu likmes); uzskata, ka ir svarīgi jau no paša sākuma nodrošināt, ka šo izmaksu segšanai ir pieejams pietiekams finansējums, nekaitējot citām programmām un politiskajām prioritātēm;

85. aicina Komisiju un dalībvalstis rūpīgi izvērtēt tādus instrumentus un rīkus kā ANM un ņemt vērā saistībā ar tiem gūto pieredzi, lai maksimāli palielinātu ES finansējuma, investīciju un reformu efektivitāti un ietekmi, racionalizētu politikas mērķus, uzlabotu institūciju un ieinteresēto personu sadarbību valsts un ES līmenī un palielinātu valstu līdzatbildību;

86. atzīmē Komisijas paziņoto nodomu izmantot saistībā ar ANM gūto pieredzi, kad tā izstrādās šogad iesniedzamos priekšlikumus ES finansēšanas programmām attiecībā uz laikposmu pēc 2027. gada; atzīst, ka neatkarīgā *ex post* izvērtēšana notiks pārāk vēlu, lai tās secinājumus varētu izmantot procesā, kas ievadīs nākamo plānošanas periodu, taču gaida, ka Komisija un likumdevēji pienācīgi ņems vērā saistībā ar ANM gūto pieredzi un attiecīgo ieinteresēto personu, it īpaši VRPI, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un sociālo partneru, ieteikumus; uzskata — tā kā ES plāno palielināt ekonomisko noturību, ir jāturpina piesaistīt privātās investīcijas, stiprināt kapitāla tirgus un nodrošināt, ka publiskie līdzekļi arī turpmāk tiek izlietoti fiskāli atbildīgā veidā un ir stratēģiski mērķvirzīti, lai ES padarītu noturīgāku un suverēnāku tādā ģeopolitiskajā kontekstā, kuram aizvien vairāk raksturīgi konflikti;

°

° °

87. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.